

8. SINIF

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Soru Bankası

Çıkış
Sorular

Beceri Temelli
Yeni Nesil Sorular

Pekleştirme
Geliştirme
Soruları

Tamamı
Video Çözümlü

Şeker Video
Uygulaması

Dijital Konu
Anlatımı

ŞEKER
PORTAKALI
YAYINCILIK

Şeker Portakalı Yayıncılık
Mehmet Akif Ersoy Mahallesi 350. Sokak
Proofis B Blok Kat: 4 No:3/22
Yenimahalle/ANKARA

Yayın Yönetmeni

Ali Murat Karabağ

Yazar

Şeker Portakalı İnkılap Tarihi Zümresi

Dizgi & Tasarım

Mustafa Narmanlı

ISBN

9786057050151

Baskı

SALMAT BASIM YAYINCILIK
Sebzabahçeleri Cad. Arapacıoğlu İş Hanı
No: 95 İskitler / ANKARA Tel: (0312) 341 10 24

Cilt

BARLA CİLT EVİ MATBAACILIK
Zübeyde Hanım Mah. Samanyolu Cad.
No: 35 İskitler / ANKARA
Tel: (0312) 384 48 00 - GSM: 0533 440 95 51
www.barlaciltevi.com - barlaciltevi@gmail.com

 +90 530 090 28 85

   /sekerportakaliyayin

www.sekerportakaliyayincilik.com

Tamamının ya da bir kısmının, yayıncı şirketin önceden izni olmaksızın aynen veya değiştirilerek elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir şekilde çoğaltılması, kopyalanması ve depolanması yasaktır.

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül; ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım,
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana vadettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak" diyerek geçme, tanı,
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar, ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedî, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder, varsa taşım,
Her cerihamdan, İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruhumücerret gibi yerden naşım,
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal!

Mehmet Âkif Ersoy

Ön Göz

Sevgili Genç Arkadaşım

Sen özgürce düşünmek, tasarlamak ve üretmek isteyen parlak bir zekasın. Sen yarınlarımızın. Dünyayı daha iyi bir yer haline getirecek olan kişi sensin. Belki dünyanın öteki ucundaki bir çocuğun umudu, belki toprakta filizlenen bir tohumun nefesi olacaksın. Bu yolda seninle omuz omuza ilerlemek, seninle gülmek, seninle ağlamak, seninle var olmak istiyoruz. Seninle bir arkadaş değil, candan öte bir dost olmak istiyoruz.

“Büyük hedefler küçük adımlarla başlar.”

Okuldaki dersleri öğrenirken karne notunu değil, bu bilgilerle neler yapabileceğini düşünmelisin.

Çünkü;

- Fen öğrenirsen doğayı keşfedersin.
- Matematik öğrenirsen evreni anlarsın.
- Türkçe öğrenirsen özünü bulursun.
- Tarih öğrenirsen geleceği görürsün.

Bu yüzden ilk adım olarak okuldaki dersleri özümseyerek anlamam bizim için çok önemli.

Biz senin için her şeyi düşündük.

Dersleri daha iyi anlamam için kitaplarımızı tüm elektronik kaynaklarla uyumlu hale getirdik. İster tabletinden, ister telefonundan, ister bilgisayarından kitaptaki tüm soruların çözümlerine ücretsiz bir şekilde ulaşabilir aynı zamanda eksik olduğun konuları tamamlamak için konu anlatımı videolarını izleyebilirsin.

Profesyonel eğitimciler ve genç kadromuzla birlikte sorularımızı yeni nesil eğitim sistemine uygun hale getirdik. Beceri temelli sorular, konu tekrarı soruları ve pekiştirme geliştirme testleriyle seni karşılayabileceğin her türlü soru tipine hazırlıyoruz. Sayfaların arasında rastlayabileceğin hatırlatıcı notlar ile bilgilerinin devamlı taze kalmasını sağlıyoruz.

Çünkü seni en az senin kadar önemsiyoruz.

Şeker Portakalı Yayın Ekibi

İçindekiler

1. Ünite

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

ŞEKER BİLGİLER	8
UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI	10
MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA	12
BUHRANLAR BÜYÜK KAHRAMANLAR DOĞURUR	18
ADIM ADIM LİDERLİĞE	20
DEĞERLENDİRME SORULARI	22

2. Ünite

MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

ŞEKER BİLGİLER	28
I. DÜNYA SAVAŞI'NA YOL AÇAN GELİŞMELER	32
OSMANLI DEVLETİ'Nİ SON SAVAŞ: I. DÜNYA SAVAŞI	34
İŞGAL YILLARINDA ANADOLU	42
CEMİYETLER VE KUVÂ-YI MİLLÎYE	46
İSTİKLAL YOLCULUĞU	50
BİR MİLLETİN YEMİNİ: MİSAK-I MİLLÎ	58
BÜYÜK MİLLET MECLİSİNE KARŞI ÇIKARILAN AYAKLANMALAR	62
GEÇERSİZ BİR ANTLAŞMA: SEVR ANTLAŞMASI	64
DEĞERLENDİRME SORULARI	66

3. Ünite

MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

ŞEKER BİLGİLER	70
DOĞU VE GÜNEY CEPHELERİ	74
BATI CEPHESİ	80
MAARİF KONGRESİ	88
MİLLÎ MÜCADELE, MİLLÎ SEFERBERLİK: TEKALİF-İ MİLLÎYE	89
DİRENIŞTEN DİRİLİŞE: SAKARYA'DAN BÜYÜK TAARRUZ'A	90
TÜRKİYE'NİN TAPU SENEDİ: LOZAN ANTLAŞMASI	96
SANAT VE EDEBİYAT ESERLERİNDE MİLLÎ MÜCADELE	100
DEĞERLENDİRME SORULARI	102

İçindekiler

4. Ünite

ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

ŞEKER BİLGİLER	108
ATATÜRK İLKELERİ.....	112
SİYASİ ALANDAKİ GELİŞMELER.....	116
HUKUK ALANINDAKİ GELİŞMELER.....	120
EĞİTİM VE KÜLTÜR ALANINDAKİ GELİŞMELER	122
TOPLUMSAL ALANDAKİ GELİŞMELER	128
EKONOMİ ALANINDAKİ GELİŞMELER	132
SAĞLIK ALANINDAKİ GELİŞMELER	136
İLELEBET CUMHURİYET	138
ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARININ TEMEL ESASLARI.....	142
DEĞERLENDİRME SORULARI.....	144

5. Ünite

DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

ŞEKER BİLGİLER	148
DEMOKRATİKLEŞME YOLUNDA ATILAN ADIMLAR.....	150
MUSTAFA KEMAL'E SUİKAST GİRİŞİMİ.....	154
TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE YÖNELİK TEHDİTLER.....	156
DEĞERLENDİRME SORULARI.....	158

6. Ünite

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

ŞEKER BİLGİLER	162
TÜRK DIŞ POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ	164
DIŞ POLİTİKADA YAŞANAN GELİŞMELER.....	168
MİSAKİMİLLÎ'NİN SON ZAFERİ: HATAY.....	178
DEĞERLENDİRME SORULARI.....	180

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

ŞEKER BİLGİLER	184
ATATÜRK'ÜN VEFATI VE YANKILARI	186
İNSAN ESERLERİYLE YAŞAR	194
YENİDEN SARSILAN DÜNYA.....	196
II. DÜNYA SAVAŞI'NIN TÜRKİYE'YE ETKİLERİ.....	200
DEMOKRASİ YOLUNDA GÜÇLÜ ADIMLAR	202
DEĞERLENDİRME SORULARI.....	204

7. Ünite

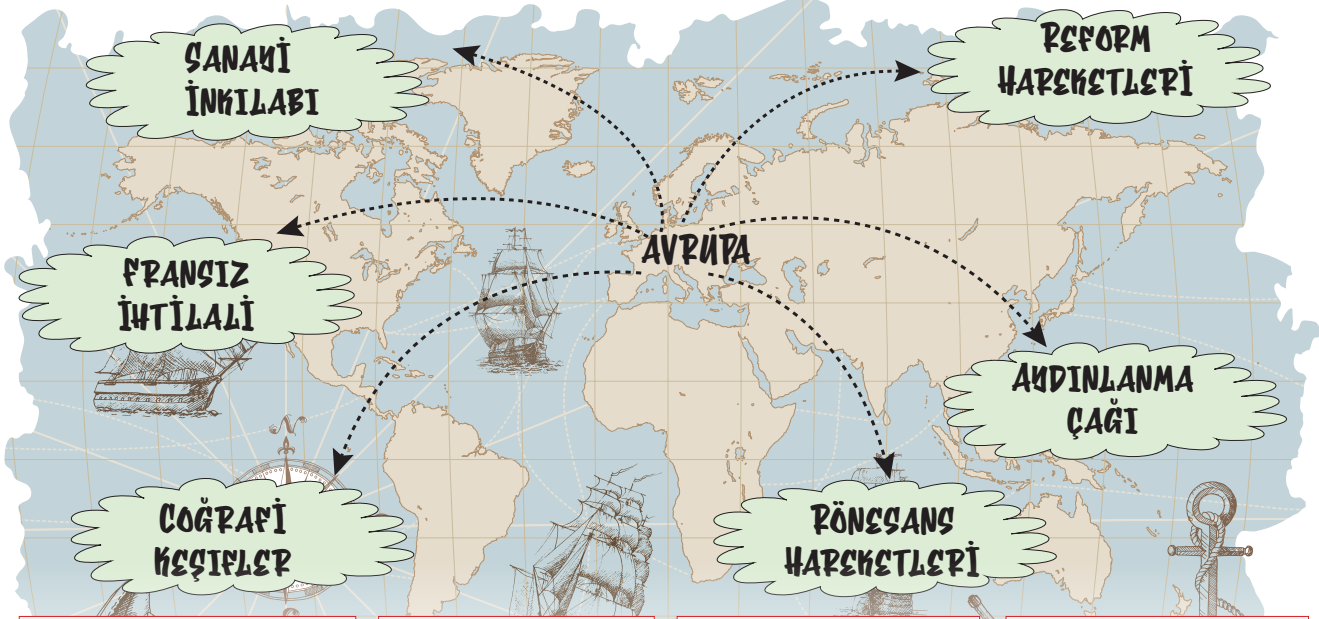
CEVAP ANAHTARI	206

1.

Write

**BİR KAHRAMAN
DOĞUYOR**

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

Coğrafi Keşifler'in Osmanlı Devleti'ne Etkileri

Coğrafi keşiflerle Avrupa'ya aktarılan değerli madenler Avrupa'yı zenginleştirirken, Osmanlı ekonomisini olumsuz etkilemiş, Osmanlı parasının değerini düşürmüştür, alım gücünü azaltmıştır.

Ticaret yollarının değişimine paralel olarak okyanus kıyılarındaki limanlar önem kazanırken, Akdeniz limanları önemini kaybetmiş, Osmanlı Devleti'nin bu limanlardan elde ettiği gelirler de azalmıştır.

Rönesans ve Reform Hareketlerinin Osmanlı Devleti'ne Etkileri

Osmanlı Devleti Avrupa'yı kendisinden geri gördüğü için bilim sanat, edebiyat gibi alanlarda yaşanan gelişmeleri ülkesine yansıtmamıştır. Dolayısıyla Avrupa'nın gerisinde kalmıştır. Ancak Reform ile ortaya çıkan mezhep savaşından yararlanmış Avrupa'da denge politikası izlenmiştir.

Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ne Etkileri

Fransız ihtilali, bünyesinde çeşitli ulusları barındıran Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkilemiştir. Osmanlı Devleti'nde dili, dini, ırkı birden fazla olan çeşitli ulusların var olması Fransız ihtilalinin yaymış olduğu milliyetçilik düşüncesi ile birlikte, ulusları ayaklandırmış ve bu ulusların kendi devletlerini kurma düşüncesinin oluşmasına neden olmuştur.

Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti'ne Etkileri

Sanayi İnkılabı Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkilemiş, makine gücüyle kısa sürede çok mal üreten Avrupa ürettiği malları ucuz bir ücretle Osmanlı Devleti pazarına sokmuştur.

Osmanlı el tezgâhları ve atölyeleri bu durum karşısında rekabet edememiş teker teker kapanarak işsizlik ortaya çıkmıştır.

OSMANLI DEVLETİ'NİN DAĞILMASINI ÖNLEMeye YÖNELİK FİKİR AKIMLARI

BATILCILIK

Tek kurtuluş yolu çağın fikir ve ihtiyaçlarına uygun medeni bir devlet ve millet haline gelmek, yani Batılılaşmaktır.

OSMANLILIK

Osmanlı Devleti içindeki bütün milletleri ve unsurları mezhep ve din farkı gözetmesizin adalet, hürriyet, eşitlik ortamında birleştirmeyi amaçlar.

İSLAMCILIK

Osmanlı çatısı altında yaşayan, İslam dinini benimsemiş farklı milletleri bir arada tutmak amacıyla çıkarılan fikir akımıdır.

MİLLİYETÇİLİK

Anadolu ve civarındaki Türkleri Osmanlı Çatısı altında bir arada tutabilmeyi hedefler.

I. Meşrutiyet

II. Meşrutiyet

Dağılmanın ve Azınlık İsyanlarının Önüne Geçebilmek İçin Yapılan Çalışmalar

Tanzimat fermanı

Islahat Fermanı

MUSTAFA KEMAL'İN EĞİTİM HAYATI

Mahalle Mektebi

Mustafa Kemal bu okula annesinin isteği üzerine kaydolmuştur.

Mustafa Kemal kısa bir süre sonra babasının isteği üzerine bu okuldan alınmıştır. Geleneksel yöntemlerle eğitim veren bir okuldur.

Şemsi Efendi İlkokulu

Modern yöntemlerle eğitim veren bir kurumdur. İlkokul eğitimini burada tamamlamıştır.

Selanik Mülkiye Rüştiyesi (Ortaokul)

Mustafa Kemal bu okula kısa bir süre devam etmiştir.

Mülkiye rüştiyeleri devletin memur ihtiyacını karşılamak için kurulan eğitim kurumlarıdır.

Selanik Askeri Rüştiyesi (Ortaokul)

Çevresinden etkilenip asker olmak isteyen Mustafa Kemal gizlice Askeri Rüştiye sınavlarına girip kazanmış ve Mülkiye Rüştiye'sinden ayrılarak sevdiği meslek olan askerlik için ilk adımını atmıştır.

Manastır Askeri İdadisi (Lise)

Yerli ve yabancı düşünürlerin eserlerini okumuş bu düşüncelerden etkilenmiştir. Tarih öğretmeni Mehmet Tevfik Bey sayesinde Türk tarihine ilgi duymuştur. Ömer Naci sayesinde Edebiyata ilgi duymuştur.

İstanbul Harp Okulu

Arkadaşları ile birlikte gazete çıkarmıştır. Mustafa Kemal, Harp Okulu'ndan "Teğmen" rütbesiyle mezun olmuştur.

İstanbul Harp Akademisi

Mustafa Kemal Harp Akademisi'nde okurken memleket meseleleri ile yakından ilgilenmiştir. Mustafa Kemal Harp Akademisi'nden 1905 yılında "Kurmay Yüzbaşı" rütbesiyle mezun olmuştur.

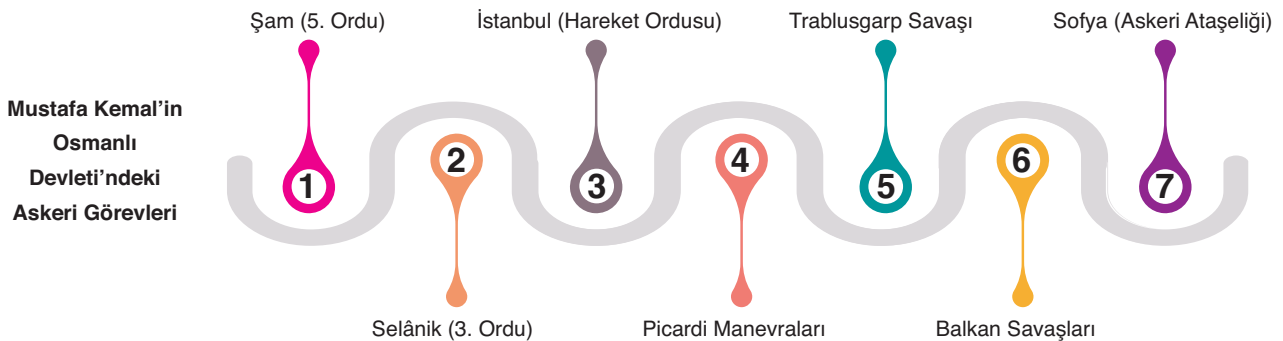
BUHRANLAR BÜYÜK KAHRAMANLAR DOĞURUR

Mustafa Kemal Osmanlı Devleti'nin özellikle milliyetçilik akımı nedeniyle dağıldığı bir dönemde, çocukluk ve gençlik yıllarını yaşamıştır. Bu durum Mustafa Kemal'in milliyetçi ve vatansever bir kişiliğinin oluşmasına katkı sağlamıştır.

M. Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Yerli ve Yabancı Fikir Adamları

ADIM ADIM LİDERLİĞE

1. ÜNİTE

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

1 Osmanlı Devleti, Avrupalı Devletler karşısında aldığı askeri yenilgilere son vermek için devletin bazı kurumlarında iyileştirmelere gitmiştir. Ancak yapılan ıslahatların köklü bir zemine oturtulamaması, yenilgilere son vermediği gibi kurumlar arasında da ikiliğin oluşmasına neden olmuştur.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde yenilik hareketleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Başarılı sonuçlanmadığına
- B) Askeri kurumların sayısının arttığına
- C) Bazı çatışmalara neden olduğuna
- D) Osmanlı Devleti'nin eski gücünü kaybettiğine

2 Osmanlı Devleti'nde 3 Kasım 1839'da Mustafa Reşit Paşa tarafından ilan edilen Tanzimat Fermanı incelendiğinde devletin istikrara kavuşması ve yeniden yükselişe geçmesi için çeşitli kanunların yapılacağından bahsedildiği görülecektir. Buna göre kanunlar, oluşturulacak bir mecliste, özellikle halkın can, mal ve namus güvenliğini garanti edecek şekilde yapılacaktır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde;

- I. Hukuk alanında gelişmeler yaşanmaktadır.
- II. Yöneticiler, yenilikleri halkın talepleri doğrultusunda gerçekleştirmektedir.
- III. Vatandaşlar seçme ve seçilme hakkına kavuşmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) I ve III.
- D) I, II ve III.

3 23 Aralık 1876 tarihinde ilan edilen Kanun-i Esasi'nin en önemli maddeleri şunlardır:

- Osmanlı Devleti uyruğu olan herkes din ve mezhebi ne olursa olsun Osmanlı sayılır. Bunlar, yasa önünde hak ve ödevler bakımından eşittir.
- Hükümet üyelerinin atanması, azledilmesi, siyasi antlaşmalar yapmak, savaş veya barış ilanı, yasaları uygulamak, af çıkarmak, meclisin toplanması ve meclisin tatil edilmesinde yetki padişahındır.
- Padişahlık, halifelikle birlikte Osmanoğulları ailesinden gelen en büyük evlada aittir. Padişah meclise karşı sorumsuzdur.
- Meclis, yapılan seçimlerde her elli bin erkek oyunun bir milletvekili seçmesi yoluyla oluşturulur. Seçimler dört yılda bir yapılır.

Verilen maddelerden hareketle Kanun-i Esasi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Padişah, meclisin üstünde yer almaktadır.
- B) Saltanat sistemi devam etmektedir.
- C) Sınıfsız ve kaynaşmış bir Osmanlı toplumu öngörülmektedir.
- D) Osmanlı halkının tamamı yönetimde söz sahibidir.

4 Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecinde devletin kötü gidişini önlemek amacıyla ortaya çıkan fikir akımlarından biri de Osmanlıcılıktır. Osmanlıcılık fikrinin özü, Osmanlı ülkesindeki bütün halkın, Müslüman- gayrimüslim ayrımı gözetmeksizin, aynı siyasi ve sosyal haklara sahip olmasını sağlamak ve böylece aralarında tam bir eşitlik meydana getirmektir. Dini ve fikri serbestliğin tanınmasıyla oluşacak eşitlikten yararlanılarak, insanların din ve etnik farklılıklarına rağmen birbirine karışması ve ortak bir vatanda birleşmiş yeni bir milliyetin, "Osmanlı Milleti"nin ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Osmanlıcılık fikrinin amaçları arasında gösterilemez?

- A) Devletin dağılmasını önlemek
- B) Azınlıkları bir arada tutmak
- C) Saltanat yerine cumhuriyeti getirmek
- D) Herkese din ve vicdan özgürlüğü sağlamak

1. ÜNİTE

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

5.

Avrupa'nın sanayi inkılabını yaşayarak kapitalist sistemi tam anlamıyla uygulamaya başlaması Osmanlı topraklarını sömürgeleştirme yarışını artırmıştır. Avrupalı Devletler, sanayilerine hammadde bulabilmek için yer altı ve yer üstü zenginlikleri bulunan bölgeleri ele geçirme yoluna gitmişlerdir. Bu durum devletin kendini koruyamayacak düzeye geldiği dönemlerde parça parça toprak kayıplarına neden olmuştur.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. Sınır değişikliklerinin yaşandığı
- II. Avrupalı devletlerin rekabet sahası haline geldiği
- III. Askeri yeniliklerin sonuçsuz kaldığı

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II.   B) I ve III.
C) II ve III.   D) I, II ve III.

6.

1789 yılında gerçekleşen Fransız İhtilali ile ortaya çıkan özgürlük ve milliyetçilik gibi çeşitli fikirler, Osmanlı Devleti'ni olumsuz yönde etkilemiştir. Çok uluslu, çok dinli ve çok dilli kozmopolit bir yapıya sahip Osmanlı'da bu fikirlerin azınlıklar tarafından kısa sürede benimsenmesiyle bağımsızlık hareketi adı altında çeşitli isyanlar çıkmıştır. Avrupalı devletlerin bu isyanları desteklemesi, Osmanlı'nın içinden pek çok yeni devletin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisine cevap yoktur?

- A) Osmanlı Devleti'nin toplumsal yapısı nasıldır?
B) Osmanlı Devleti'nde çıkan isyanların nedenleri nelerdir?
C) Fransız İhtilali'nin yaydığı düşünceler, Osmanlı Devleti'ni nasıl etkilemiştir?
D) Fransız İhtilali'nin ortaya çıkmasında etkili olan nedenler nelerdir?

7 Osmanlı Devleti'nin çöküş sürecinde devletin varlığını sürdürmek ve dağılmasını önlemek için bazı fikir akımları geliştirilmiştir. Bu fikir akımlarından biri de Osmanlıcılıktır. Osmanlıcılık akımı, Osmanlı Devleti sınırları içinde yaşayanları hangi din ve soydan olursa olsun kaynaştırarak bir "Osmanlı Milleti" oluşturmayı amaçlamıştır. Ancak Osmanlıcılığın gerçekçi bir çözüm olmadığı kısa sürede görülmüştür.

Buna göre aşağıdaki gelişmelerden hangisi Osmanlıcılık akımının geçerliliğini yitirmiş olduğunun bir göstergesidir?

- A) Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda İttifak Devletleri yanında savaşa girmesi
B) Müslüman olmayanlara bütün devlet memurluklarına atanabilme hakkının verilmesi
C) Mebusan Meclisinde tüm Osmanlı unsurlarına temsil hakkının verilmiş olması
D) Balkan milletlerinin isyan edip Osmanlı Devleti'nden ayrılması

2020

SEKER PORTAKALI YAYINCILIK

8 "Tanzimat Fermanı sadece iç dinamiklerden kaynaklanmış olamaz. Osmanlı Devleti'nin zayıflamasıyla birlikte, ülkedeki gayrimüslimler üzerindeki hâkimiyetini artırmak isteyen Batılı ülkelerin de tesiri son derece önemlidir." **diyeyen bir tarihçi Tanzimat Fermanı'nın hangi özelliğine vurgu yapmaktadır?**

- A) Can ve mal güvenliğini devlet güvencesi-
ne alması
B) Azınlıkları kanun önünde eşit kabul eden
bir belge oluşu
C) Ferman'ın ilanında yabancı devletlerin
etkisinin bulunması
D) Osmanlı'nın dağılmasının önüne geçmek
için alınan bir tedbir olması

2020

1. ÜNİTE MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA

1 Atatürk Balkanlarda doğmuş, çocukluğu Balkanlarda geçmiş, İmparatorluğun her köşesinde görev alarak, sorumluluklar taşıyarak yaşamıştır. Yurdun her köşesindeki insanımızla birlikte çalışmış, toprağı ile milleti ile kaynaşmış, bütünleşmiştir. Balkanlardaki Türklüğün ekonomik ve sosyal yapısı Atatürk'ün de yetişmesine yön veren etkenlerin en önemlilerindedir.

Buna göre Atatürk için;

- I. Türk milleti ile kader birliği yaptığı
- II. Fikirlerinin oluşmasında çevresinin etkisi olduğu
- III. Farklı coğrafyalarda görev yaptığı
- IV. Sadece askeri görevlerde bulunduğu

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) II ve III. B) I, II ve III.
C) II, III ve IV. D) I, II ve IV.

2 Mustafa'nın dünyaya geldiği dönem olan XIX. Yüzyıl Osmanlı'sında, Balkan Türklerinin verdiği mücadeleye çok yönlüdür. Türkler burada ekonomik gücü, sosyal yapısı ve politik yerini koruma mücadelesi içerisindedir. Tarihî hakları, kişisel ve toplumsal bütün değerleri tehdit altındadır. İmparatorluk içindeki bütün Türkler, devletlerinin yıkılmakta oluşunun tedirginliğini yaşarken, sınıra yakın yerlerdeki ve Balkanlardaki Türkler ayrıca ocaklarını, topraklarını yakın bir gelecekte kaybetmenin tehdidi altındadırlar. İmparatorluğun doğusunda ve özellikle batısında bir asır sonra acısı bugün bile derinden duyulan büyük ve acılı göç olayları yaşanmaktadır.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti eski gücünü kaybetmiştir.
- II. Balkan Türkleri, kimi zaman bölgelerinden ayrılmak zorunda kalmıştır.
- III. Avrupalı Devletler, Osmanlı Devleti'ni yarı sömürge haline getirmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) I ve III. D) II ve III.

3 Atatürk, eğitim hayatına ilk olarak Mahalle Mektebi'nde başladı. Mahalle Mektepleri vakıflar aracılığı ile idare edilen geleneksel eğitim veren bir okuldu. Kısa bir süre sonra, o zamanki şartlara göre daha modern eğitim yapan Şemsi Efendi Okulu'na yazıldı. Bu okul özel okul statüsüne sahipti. Oradan Selanik'te bugünkü karşılığı ortaokul olan ve devlet memuru yetiştirmek amacıyla açılan Selanik Mülkiye Rüştiyesi'ne devam etti. Ancak orta öğrenimini burada tamamlamadan Selanik Askeri Rüştiyesi'nin üçüncü sınıfına kayıt yaptırdı. Böylelikle askeri eğitime başladı. Atatürk Rüştiye'den sonra Manastır Askeri İdadisi'ni ve İstanbul'da Harp Okulu'nu bitirerek Harp Akademisine girmiş ve başarıyla mezun olarak ordu saflarına katılmıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı Devleti'nde eğitim ve öğretim birliği yoktur.
B) Selanik ve çevresinde sadece askeri okullar bulunmaktadır.
C) Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde devletin merkezi otoritesi sarsılmıştır.
D) İstanbul'daki eğitim sistemi Selanik'ten daha ileridedir.

4 Küçük Mustafa öğrenim çağına gelince Hafız Mehmet Efendi'nin mahalle mektebinde öğrenime başladı. Daha sonra babasının isteğiyle Şemsi Efendi Mektebi'ne geçti. Bu sırada babasını kaybetti (1888). Bir süre Râplâ Çiftliği'nde dayısının yanında kaldıktan sonra Selânik'e dönüp okulunu bitirdi. Selânik Mülkiye Rüştiyesi'ne kaydoldu. Kısa bir süre sonra 1893 yılında Askeri Rüştiye'ye girdi. Bu okulda Matematik öğretmeni Mustafa Bey adına Kemal'i ilave etti. 1896-1899 yıllarında Manastır Askeri İdadisi'ni bitirip, İstanbul'da Harp Okulu'nda öğrenime başladı. 1902 yılında teğmen rütbesiyle mezun oldu. Harp Akademisi'ne devam etti. 11 Ocak 1905'te yüzbaşı rütbesiyle Akademi'yi tamamladı.

Bu parçadan Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdaki durumlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Eğitim hayatı
B) Bulduğu şehirler
C) Öğrenim gördüğü yıllar
D) Aile Hayatı

5. Mustafa Kemal'de inkılâp düşüncesi bir anda ortaya çıkmış değildir. Onda inkılâp düşüncesi okul sıralarında var olan bir gerçekliktir. Ondaki inkılâp düşüncesi-nin gelişiminde birçok faktör rol oynamıştır. Yaşadığı çevre ve çocukluk yılları bilinçli bir şekilde yetişmesini sağlamıştır. Eğitim öğretim hayatı, arkadaşları, öğretmenleri, okuduğu kitaplar, düşünce akımları Mustafa Kemal'de inkılâp düşüncesinin oluşumuna ve gelişimine etki eden faktörler arasındadır. Mustafa Kemal, doğuştan getirdiği hususiyetler ile sonradan elde ettiği kazanımları harmanlayarak inkılâpçı bir karaktere sahip olmuştur.

Buna göre Mustafa Kemal'in kişilik özelliği için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sadece çevresinden aldıklarıyla oluşmuştur.
- B) Ailesinin büyük bir etkisi vardır.
- C) Deneyimlerini ve bilgilerini geliştirip uyarlayan niteliktedir.
- D) Geleneklere bağlı bir yapıdadır.

6. Fatma Molla Kadın Mektebi'nde Mustafa Kemal'in yaşadığı olayı Enver Behnan Şapolyo şu şekilde anlatmıştır: "Hafız Emin Efendi bütün çocukları yere oturarak dizlerinde yazı yazdırıyordu. Mustafa (Kemal) buna bir türlü tahammül edemiyordu. Bir gün birdenbire ayağa kalktı. Hocası Çopur Emin Efendi: –Niçin oturmuyorsun? –Dizlerim Ağrıyor! –Sana otur diyorum, deyince küçük Mustafa'nın yüzü kıpkırmızı oldu. –Oturmayacağım diye bağırdı. Hocasının: –Bana isyan mı ediyorsun, demesi üzerine Mustafa Kemal: –Evet isyan ediyorum, der demez bütün çocuklar da hep bir ağızdan: –Biz de isyan ediyoruz diye bağırdılar. Hoca bu hareket karşısında kabahatini anlayarak meseleyi kapattı."

(Şapolyo 1967: 22; krş. Aydemir 1993/1: 46)

Buna göre Mustafa Kemal'in karşı geldiği durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Baskıcı eğitim anlayışı
- B) Geleneksel öğrenme
- C) Modern eğitim yöntemi
- D) Gelişimsel öğrenme modeli

7. Bireyin yetişmesi, eğitim ve kültür kazanmasında ailenin önemi büyüktür. Mustafa Kemal'in de yetişmesinde ailesinin büyük etkisi olmuştur. Babası Ali Rıza Efendi, batı fikirlerine açık, çağdaş düşünceye sahip bir insandı. Annesi Zübeyde Hanım ise eşine göre geleneksel düşünceye sahip bir kişiydi. Mustafa Kemal'in annesi ve babasının farklı anlayışlara sahip olması, onun yetişme hayatının şekillenmesinde önemli rol oynamıştır. Bu farklılık, Mustafa Kemal'in ilkökula başlamasında kendini hissettirmiş, babası daha modern bir eğitim veren okula göndermeyi arzu etmişken, annesi geleneksel eğitim veren bir okula yollamayı istemiştir.

Bu metinden hareketle;

- I. Osmanlı'da farklı eğitim kurumları bir aradadır.
- II. Mustafa Kemal'in eğitimi konusunda anne ve babası farklı görüşlerde dir.
- III. Ailesinin Mustafa Kemal üzerinde etkisi bulunmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

8. Mustafa Kemal;

- 31 Mart Olayı'nda sadece isyanın bastırılmasında değil, ordunun kurulması ve harekâtın planlanmasında da rol oynamıştır.
- Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İstanbul'a gelmiş ve ülkeyi kurtarmak için arkadaşlarıyla toplantılar düzenlemiştir.

Bu bilgilerden Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinden hangileri çıkarılabilir?

- A) Teşkilatçılık - Vatanseverlik
- B) İleri görüşlülük - Vatanseverlik
- C) Kararlılık - İnkılâpçılık
- D) Birleştiricilik - İnkılâpçılık

1. ÜNİTE MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA

1. Mustafa Kemal, okul yıllarına dair bir hatırasını 1922 tarihinde şu şekilde izah etmiştir: “Çocukluğuma dair ilk hatırladığım şey, mektebe girmek meselesine aittir. Bundan dolayı annemle babam arasında şiddetli bir mücadele vardı. Annem, ilahilerle mektebe başlamamı ve mahalle mektebine girmemi istiyordu. Rüsumatta memur olan babam, o zaman yeni açılan Şemsi Efendi'nin mektebine devam etmeme ve yeni usul üzerine okumama taraftardı. Nihayet babam işi mahirane bir surette halletti. Bir merasim ile mahalle mektebine başladım. Bu suretle annemin gönlü yapılmış oldu. Birkaç gün sonra da mahalle mektebinden çıktım. Şemsi Efendi'nin mektebine kaydedildim.” (Yalman 1922)

Bu metinde Osmanlı Devleti'nin hangi alanı ile ilgili fikir sahibi olunabilir?

- A) Ekonomi B) Eğitim
C) Siyasi D) Sağlık

2. Mustafa Kemal'in dünyaya geldiği Selanik şehrinde Musevi, Hristiyan ve Müslümanlara ait birçok ibadet yeri bulunmaktadır. Ayrıca şehirde gelişmiş demiryolu ve limanlar bulunmaktadır.

Bu metinde Selanik şehrinin hangi özelliklerinden bahsedilmiştir?

- A) Sağlık - Eğitim B) Ticaret - Ekonomi
C) Siyaset - Hukuk D) Sosyal - ulaşım

3. Mustafa Kemal bir gün askeri rüştiyede öğrenciyken sınıfa matematik öğretmeni girdi ve dedi ki: “Aranızda kimler kendilerine güvenirse kalksınlar, onları müzakereci (görüşmeci) yapacağım.” Ayağa öyleleri kalkmıştı ki bunları gören Mustafa, kendini ortaya atmaya cesaret edemedi. Fakat içlerinden birinin emri altına girecekti. Bu da ağırlığına gitti. Birden kalktı: – Ben daha iyi yaparım, dedi ve yaptı. (F. Rıfki Atay, Çankaya, s. 22)

Bu parçada Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğine değinilmiştir?

- A) Yenilikçi B) Demokrat
C) Lider D) Çok Yönlülüğü

4. Mustafa Kemal'in komşularından Binbaşı Kadri Bey'in oğlu Ahmet Askeri Rüştiye'ye gidiyordu. Onun asker kıyafetine özenen Mustafa onunla aynı okula gitme isteğine kapıldı. Sokakta gördüğü üniformalı askerler gibi olmak istedi. (F. Rıfki Atay, Çankaya, s.21)

Buna göre;

- I. Mustafa Kemal'in çevresi onun meslek hayatına etki yaptığı
II. Mustafa Kemal'in askerlik hayatına Manastır'da başladığı
III. Kadri Bey'in Rüştiye'de öğretmen olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) Yalnız I. B) I ve III.
C) II ve III. D) I, II ve III.

SEKER PORTAKALI YAYINCILIK

5.

Mustafa Kemal, Selanik Mülkiye Rüştiyesinde öğrenciyken Kaymak Hafız gibi baskıcı ve şiddet yanlısı hocalardan ürkmüş çekingen biri olmasına neden olmuştur. Buna karşılık Askeri Rüştiyede matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa ve Fransızca öğretmeni Yüzbaşı Naki Bey gibi değerli ve teşvik edici öğretmenler Mustafa'nın eğitim başarısında büyük bir etkiye sahiptir. (Ş. Süreyya Aydemir, Tek Adam I. cilt s. 60)

Bu parçaya verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mustafa Kemal'in Ailesi
B) Selanik'te Eğitim
C) Osmanlı'nın Eğitim Sistemi
D) Mustafa'nın Eğitim Hayatı

1. ÜNİTE

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA

6. Mustafa Kemal, daha çocuk yaşlarda iken asker olmayı kafasına koymuştu. Ancak annesi onun asker olmasını istemiyordu. Balkanlarda çetecilik faaliyetleri neticesinde Türklere karşı yapılan tecavüzkâr hareketler, onda milliyetçi duyguların yer etmesini sağlamıştır. Osmanlı Devleti ise Balkanlarda yaşanan tüm bu olaylar karşısında çaresiz kalıyordu.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Yaşanan olaylar Mustafa Kemal'i etkilemiştir.
- B) Mustafa Kemal'in meslek seçiminde ailesi etkilidir.
- C) Osmanlı Devleti, merkezi otoritesini kaybetmiştir.
- D) Osmanlı Devleti'nin bazı bölgelerinde iç karışıklıklar yaşanmaktadır.

7. Mustafa Kemal'in 'Kendisine minnet borcum var, bana yeni bir ufuk açtı.' dediği Manastır Askeri İdadisi'ndeki tarih hocası Topçu kolağası Tevfik Bilge sayesinde Fransız İhtilali'ni hazırlayan fikir hareketleri hakkında bilgi sahibi olmuş, bu da onun vatan ve millet anlayışı üzerinde etkili olmuştur.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine verilmiş bir cevap olabilir?

- A) Atatürk'ün düşünce yapısını etkileyen unsurlar nelerdir?
- B) Manastır Askeri İdadisinin eğitim yapısı nasıldır?
- C) Mustafa Kemal'in başarısına etki eden faktörler nelerdir?
- D) Manastır Askeri İdadisinin Osmanlı eğitim sistemindeki önemi nedir?

8. Aşağıda Mustafa'nın doğduğu ve büyüdüğü yerleri gösteren harita verilmiştir.

Bu görselden hareketle Selanik şehri için aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Birçok şehirle ilişkisinin olduğuna
- B) Osmanlı Devleti'nin en zengin şehri olduğuna
- C) Fikir hayatının canlı olduğuna
- D) Çeşitli ulaşım şartlarına sahip olduğuna

1. ÜNİTE MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA

1. Mustafa Kemal, Selanik Askerî Rüştiyesi'ni bitirdikten sonra İstanbul Kuleli Askerî Lisesi'ne gitmek istemiştir. Ancak rüştiyeye mümeyyiz olarak gelen Hasan Bey, onu bu düşüncesinden vazgeçirerek, Manastır Askerî İdadisine gitmesini sağlamıştır. Manastır Askerî İdadisi'ne gitmekle, hem ailesinden hem de doğup büyüdüğü şehir Selanik'ten uzak kalmıştır. Osmanlı döneminde Selanik ve Kosova ile birlikte Makedonya'nın üç önemli vilayetinden biri olan Manastır, Mustafa Kemal'in fikri gelişiminde önemli rol oynamıştır (Yalçın, Semih, Mustafa Kemal Atatürk, Hayatı ve Eseri,)

Bu parçada Mustafa Kemal için;

- I. Öğretmenlerinin üzerindeki etkisine
- II. Fikir hayatında etkili olan şehirlere
- III. Ailesi hakkında bilgilere

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II.	B) I ve III.
C) II ve III.	D) I, II ve III.

2. Mustafa Kemal Atatürk'ün bir lider olarak akılcı ve hesap kitap adamı olmasında doğrudan rol oynayan bir faktör olarak matematik sevgisi kabul edilecek olursa, Selanik Askerî Rüştiyesi'ndeki öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Bey'in üzerindeki yönlendirici etkisi daha da önem kazanmaktadır. Bu hadise onu sürekli daha büyük başarı ve faziletler peşinde koşmaya iten bir destek vazifesi görmüştür.

Buna göre Yüzbaşı Mustafa Bey'in Mustafa Kemal üzerindeki etkisi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Geleneksel bakış açısını kazandırdığı
- B) Tarih ve millet sevgisini aşıladığı
- C) Mantıklı ve kararlı kişiliğine katkı sağladığı
- D) Teşkilatçı yönünü geliştirdiği

3. Çocukluk döneminde Mustafa Kemal'i olumlu yönde etkileyen, onun bir devlet ve siyaset adamı haline gelmesinde çok büyük katkıları olan öğretmenleri arasında Şemsi Efendi'nin mümtaz bir yeri vardır. Onun yeni eğitim yöntemi, talebelerinin bir üst düzey olan rüştiyedeki talebelerden daha bilgili yetişmesini sağlamıştır. Mustafa Kemal'in yenilikçi fikirlerinde, disiplin uygulamalarının gelişmesinde, Şemsi Efendi'nin öğretim yönteminin önemli etkisi olmuştur. Örneğin, Atatürk'ün 1928 yılında gerçekleştirdiği harf inkılabında takip etmiş olduğu yöntemler ve verdiği mesajlar, Şemsi Efendi'nin ilkökulda kendilerine alfabe öğretirken kullandığı heceleme ve okuma yöntemindeki yenilikleri hatırlatmaktadır. (Yalçın, Semih, Mustafa Kemal Atatürk, Hayatı ve Eseri)

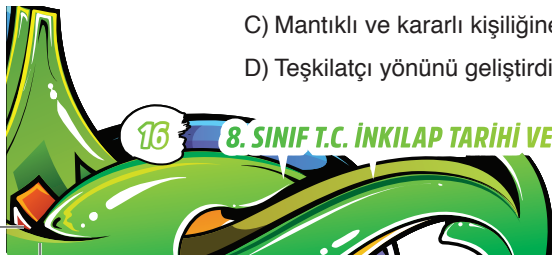
Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Atatürk'ün yaptığı yeniliklerin temelinde aldığı eğitimin rolü vardır.
- B) Şemsi Efendi, etkili ve modern öğretim yöntemlerini kullanmıştır.
- C) Atatürk'ün aldığı eğitim onda eğitimci yönünü geliştirmiştir.
- D) Şemsi Efendi'nin eğitim içeriği daha çok askerlik bilgisine dayalıdır.

4. Selanik Askerî Rüştiyesi'nde Mustafa Kemal'e özel ilgi gösteren öğretmenlerinden birisi de Fransızca öğretmeni Yüzbaşı Nakiyüddin Bey'dir. Mustafa Kemal, Yüzbaşı Nakiyüddin Bey'in kendisini fikren nasıl yetiştirdiğini şu şekilde ifade eder; "Bana henüz ilk bilgileri öğretirken gelecek için ilk fikirleri de vermişti." (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, 1959/II: 196-197).

Buna göre Nakiyüddin Bey'in Mustafa Kemal üzerindeki etkisi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Fikir dünyasının gelişimine katkı sağladığı
- B) Askeri yeteneğini geliştirdiği
- C) Sabit fikirliliğine katkı sağladığı
- D) Çok yönlülüğünü artırdığı

1. ÜNİTE

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA

5. (I) Mustafa Kemal'i etkileyen öğretmenlerinden birisi de tarih öğretmeni Tevfik Bey'dir. Onun tesiriyle Fransız Devrimi'nin temel ilkelerinden biri olan "hürriyet" kavramı ile tanışmıştır. (II) Türk tarihini iyi bilen ve öğrencilere tarih zevkini aşılayan Tevfik Bey, Mustafa Kemal'e yeni bir ufuk açmıştır.

Buna göre Tevfik Bey'in Mustafa Kemal'e kazandırdığı iki kavram sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II
A)	Eşitlik	Özgürlük
B)	Özgürlük	Milliyetçilik
C)	Vatanseverlik	İnkılapçılık
D)	Gelenekçilik	Milliyetçilik

6. Mustafa Kemal'de inkılâp fikirlerinin oluşumuna tesir eden faktörler arasında, okuduğu kitapların önemli tesiri olmuştur. Mustafa Kemal, okumaya meraklı ve okumayı seven bir insandı. Çocukken de kitap okumaya meraklı olan Mustafa Kemal, elindeki iki kuruştan biriyle mutlaka bir kitap alırdı. (Cemal Granda)

Buna göre Mustafa Kemal için;

- I. Araştırmacı
- II. İnkılapçı
- III. Sağduyulu

kişilik özelliklerinden hangileri söylenilebilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.
C) II ve III.   D) I, II ve III.

7. Mustafa Kemal'in yetişmesinde mühim rol oynayan Manastır şehrindeki Askerî İdadi'ye gitmesini teşvik eden Hasan Bey'in etkisi son derece önemlidir. Hocasının tavsiyesine uyarak Manastır Askerî İdadisine giden Mustafa Kemal, burada kendini her alanda yetiştirme imkânı bulmuştur. Mustafa Kemal, ders dışında siyasî, sosyal, idarî ve iktisadî sahada araştırmalar yapmış, çevresindekilerle memleket meselelerini tartışmıştır. Bu ona, kendi fikir ve ideallerini açıklama ve ileri sürme cesareti kazanmasını sağlamıştır.

Buna göre Manastır Askerî İdadisinin Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinden hangisinin gelişmesine daha fazla katkı sağladığı söylenebilir?

- A) Teşkilatçılık   B) Liderlik
C) Askerlik   D) Çok yönlülük

8. Manastır Askerî İdadi yıllarında Mustafa Kemal'i en çok etkileyen olaylardan biri de 1897 Türk-Yunan Savaşı olmuştur. Bu savaşta Türk ordusu savaş meydanında zafer kazanmasına rağmen barış masasında istediğini elde edememiştir.

Bu durum Mustafa Kemal'de, Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisinin iyi yönetilemediği fikrini oluşturmuştur?

- A) Millî kültür çalışmalarının
B) Millî eğitimin
C) Ekonominin
D) Dış politikanın

2013

9. Harbiye Mektebi, Mustafa Kemal'in meslekî eğitiminde olduğu kadar sosyal, siyasî, idarî, fikrî ve iktisadî meselelerde de kendisini yetiştirme imkânı bulmasını sağlamıştır. Bursa İdadisi'nden kovularak Manastır İdadisi'ne yollanan, buradan sonradan İttihat ve Terakki'nin hatibi olacak olan ve genç yaşta Birinci Dünya Savaşı sırasında hayatını kaybeden Ömer Naci, edebiyat ve şiir hususunda Mustafa Kemal'i en çok etkileyen arkadaşlarından biriydi.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçaya verilecek başlıklar arasında gösterilemez?

- A) Atatürk'ün kendisini yetiştirdiği alanlar
B) Arkadaşlarının Atatürk'e Etkisi
C) Atatürk ve Aile
D) Atatürk ve Çevresi

1. ÜNİTE

BUHRANLAR BÜYÜK KAHRAMANLAR DOĞURUR

1 Şam'da Mustafa Kemal Paşa daha okul yıllarından itibaren ülke sorunlarıyla ilgilenmeye başlamıştır. Bu nedenle ilk görev yeri olan Şam'da 1906 yılında kurduğu "Vatan ve Hürriyet Cemiyeti", kurulduğu ilk andan itibaren hemen genişlemeye başlamıştı. Mustafa Kemal Paşa, cemiyetin kuruluşundan sonra geldiği Selanik'te arkadaşlarıyla birlikte cemiyetin bir şubesi ni açmış ve tekrar Şam'a dönmek zorunda kalmıştır.

Buna göre;

- I. Mustafa Kemal Paşa, insanları peşinden sürükleyen bir özelliğe sahiptir.
- II. Vatan ve Hürriyet Cemiyeti, kısa sürede kendine üye bulmuştur.
- III. Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurması Mustafa Kemal Paşa'nın milli duygularının geliştiğini gösterir.
- IV. Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ne Selanik'teki katılım, Şam'dakinden daha fazla olmuştur.

yargılarından hangileri ulaşılabılır?

A) I ve II.	B) I, III ve IV.
C) I, II ve III.	D) I, II ve IV.

2 Balkan Savaşları ile Osmanlı Devleti'nin Avrupa sınırları Meriç nehrine kadar gerilemek zorunda kalmıştır. Bu durum, Osmanlı Devleti'ndeki gayrimüslim nüfusunun büyük bir oranda azalmasına, kaybedilen yerlerden de Anadolu'ya Müslüman nüfusun göç etmesine neden olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Balkan Savaşlarının sonuçları arasında gösterilemez?

- A) Osmanlı Devleti'nin savaşı kaybetmesi
- B) Anadolu'da Türk nüfusunun artması
- C) Devletin sınırlarında değişikliklerin yaşanması
- D) Azınlıklara geniş hakların verilmesi

3 İtalya ile Osmanlı Devleti arasında yaşanan Trablusgarp Savaşı sonunda imzalanan Uşi Antlaşmasına göre:

- Trablusgarp ve Bingazi İtalyanlara bırakılacak
- Rodos ve On İki Ada geçici olarak İtalyanlara bırakılacak
- Trablusgarp halkı dini yönden Halife'ye bağlı olacak

Bu maddelere bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Osmanlı Devleti haritasında değişiklikler yaşanmıştır.
- B) İtalya topraklarını genişletmiştir.
- C) Osmanlı Devleti topraklarını koruyamamıştır.
- D) İtalya diplomatik başarısızlığa uğramıştır.

4 19. yüzyılda Avrupa güçler dengesinde meydana gelen önemli gelişmelerden biri İtalya'nın 1870 yılında birliğini sağlamasıdır. Avrupa'da yeni bir güç haline gelen İtalya sömürge alanı olarak Osmanlı Devleti'ne bağlı Trablusgarp ve Bingazi'yi seçmiştir. İtalya, Osmanlı Devleti'nin bölge halkını geri bıraktığını ileri sürerek Trablusgarp ve Bingazi'yi işgal etmiştir. Savaş esnasında Akdeniz'de İtalyan donanmalarının bulunması, Mısır'ın ise İngiltere himayesinde olması, kara ve deniz yolu ile Osmanlı ordularının bölgeye sevk edilmesini engellemiştir. Bu yüzden Mustafa Kemal Paşa, Enver Bey, gibi komutanlar bölgeye giderek halkı örgütlemiş ve İtalyanlara karşı silahlı direnişe geçmişlerdir.

Buna göre Trablusgarp Savaşı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mustafa Kemal Paşa, Enver Beyin emri altında bölgede mücadele etmiştir.
- B) İtalya'nın sömürge arayışı nedeniyle yaşanmıştır.
- C) Osmanlı Devleti, ordusunu Trablusgarp'a sevk etmek için ulaşım sorunlarıyla karşılaşmıştır.
- D) Mustafa Kemal Paşa'nın teşkilatçılık yönü ön plana çıkmıştır.

1. ÜNİTE

BUHRANLAR BÜYÜK KAHRAMANLAR DOĞURUR

5. Trablusgarp Savaşı sırasında, Mustafa Kemal bir arkadaşına yazdığı mektupta ilk olarak 22 Aralık 1911 tarihinde Tobruk dışında İtalyanlarla çarpıştığını anlattı. Aslında İtalyanlar Tobruk'u 4 Ekimde ele geçirmişti ama tüm sahil boyunca olduğu gibi, Osmanlı birlikleriyle Mustafa Kemal ve arkadaşlarının örgütlediği Arap kabileleri, gösterdikleri yoğun mücadeleler sonucunda İtalyanların ülke içlerine girmelerini önlemişlerdir.

Verilen paragrafta Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinden hangisi yer almaz?

- A) Liderlik
- B) Teşkilatçılık
- C) İnkılapçılık
- D) Askeri dehası

7. 1911-1912 Türk- İtalyan Trablusgarp Savaşı, "Hasta Adam"ın gücünün denendiği son imtihan olmuştur. Bu savaş, Osmanlı Devleti'nin güçsüzlüğüne dair düşünceleri iyice güçlendirmiştir. Nitekim Osmanlı Devleti'nin, Balkan devletlerinin ortak saldırısı karşısında çok fazla başarı gösteremeyeceğini anlayan Rusya, Balkan Savaşlarını başlatmak için harekete geçmiş, kısa bir süre sonra da savaş patlak vermiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Trablusgarp Savaşı yeni savaşların çıkmasına yol açmıştır.
- B) Rusya ile İtalya ortak hareket etmiştir.
- C) İtalya, Avrupalı Devletlerce Hasta Adam olarak nitelendirilmiştir.
- D) Balkan Savaşlarından Osmanlı Devleti mağlup ayrılmıştır.

6.

	Askerlik Görevleri	Kişilik Özellikleri
I.	Trablusgarp'ı işgale gelen İtalyanlara karşı bölge halkını silahlandırması	Teşkilatçılık
II.	Meşrutiyet yönetimine karşı yapılan isyanın bastırılmasında görev alması	Askeri Yetenek
III.	Suriye-Filistin cephesinde Türk askerini başarılı bir şekilde komuta etmesi	Yenilikçi
IV.	Çanakkale Cephesinde düşmanın hangi bölgeden çıkarma yapacağını doğru tahmin etmesi	İleri görüşlülük

Yukarıdaki tabloda eşleştirilmelerin doğru olabilmesi için hangi numaraların yer değiştirilmesi gerekir?

- A) I ve II.
- B) II ve III.
- C) I ve IV.
- D) II ve IV.

SEKER PORTAKALI YAYINCILIK

8.

(I) Mustafa Kemal, Cumalı 'da süvari alayları arasındaki tatbikatta hatalı emirler veren Hasan Tahsin Paşa'yı ağır bir şekilde eleştirmiştir. Mustafa Kemal, Hasan Tahsin Bey'in askeri yetenekten yoksun olduğunu düşünüyordu. (II) Hasan Tahsin Paşa'nın Balkan savaşları sırasında Selanik'i 60 bin askeri ile Yunanlara teslim etmesi Mustafa Kemal'i doğru çıkarıyordu.

Verilen parçada numaralandırılmış cümleler Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinden hangileriyle ilişkilendirilebilir?

	I.	II.
A)	Açık sözlülüğü	İleri görüşlülüğü
B)	Yardımseverliği	Vatanseverliği
C)	Yenilikçiliği	Çok yönlülüğü
D)	Çalışkanlığı	Askeri yeteneği

1. ÜNİTE ADIM ADIM LİDERLİĞE

1 Mustafa Kemal, askeri Ateşemiliter olarak gittiği Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da Avrupa tarzı eğlence olan birçok baloya katılmış ve Avrupalı Devletlerin temsilcileri ile görüşmüştür. Bulgaristan'da bulunan Türklerin sorunlarıyla yakından ilgilenmiştir. Bulgaristan parlamentosunun çalışmalarını izlemiştir.

Bu parçadan hareketle Bulgaristan'daki faaliyetleri, Mustafa Kemal'in;

- I. Diplomasi
- II. Siyasi
- III. Hukuk
- IV. Ticari

alanlarından hangilerine katkı sağladığı söylenilebilir?

A) I ve III.	B) I ve II.
C) II ve IV.	D) I, II ve IV.

2 Mustafa Kemal, Harp Akademisi'nden kurmay yüzbaşı rütbesiyle mezun oldu ve ilk görev yeri olan Şam'a atandı. Osmanlı Devleti'nin diğer bölgelerinde olduğu Suriye'de de kargaşa ve düzensizlik vardı. Mustafa Kemal bu isyanları bastırırken bir yandan da Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kuruyordu.

Buna göre,

- I. Osmanlı Devletinde merkezi otorite sarsılmıştır.
- II. Mustafa Kemal'in Suriye'de, hem liderlik hem de teşkilatçılık özellikleri ön plana çıkmıştır.
- III. Mustafa Kemal, ülkenin kötü gidişatına çareler aramıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II.	B) I ve III.
C) II ve III.	D) I, II ve III.

3 Mustafa Kemal ordunun siyasete karışmasına karışıydı. Bu durumun birçok sakıncalarının olacağını sürekli dile getiriyordu. Hatta bu görüşünden dolayı üyeleri tarafından tepki aldığı İttihat ve Terakki Partisinden ayrılmıştı. Balkan Savaşlarında alınan yenilgi Mustafa Kemal'i haklı çıkarıyordu. Çünkü ordunun yenilmesinin en büyük sebebi askerlerin İttihat Terakki Fırkası ile Hürriyet ve İtilaf Fırkası diye ayrışmasıydı.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Orduda Hürriyet ve İtilaf Fırkası taraftarlarına ayrıcalıklı davranılmıştır.
- B) Mustafa Kemal, çok partili hayata karşı biridir.
- C) Mustafa Kemal, ileri görüşlü bir kişilik özelliğine sahiptir.
- D) İttihat ve Terakki Fırkası toplumdaki büyük destek alan bir oluşumdur.

SEKER PORTAKALI YAYINCILIK

4 Osmanlı Devleti'nde çok daha önceleri başlayan ordu-siyaset ilişkisi, İttihat ve Terakki Cemiyeti üyelerinin siyasi faaliyetleri sonucu ilan edilen II. Meşrutiyet ile beraber oldukça etkin bir seviyeye ulaşmıştır. II. Meşrutiyetin ilanının cemiyet üyesi veya sempatzanı subaylara büyük imtiyazlar sağlaması başta Mustafa Kemal olmak üzere, pek çok kişi tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Hürriyet ve İtilaf Fırkası ve Halaskâr Zabitân Grubu gibi yeni oluşumlar, ordu içinde var olan alaylı-mektepli ayrımına fırkacılık olarak adlandırılan İttihatçı-İtilafçı şeklinde yeni bir boyut getirerek ordu içindeki fay hatlarının daha da derinleşmesine neden olmuştur. (Hülya Toker)

Buna göre aşağıdaki durumlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Mustafa Kemal'in ordunun siyasete karışmasını kabul etmediği
- B) Osmanlı Devleti'nde çok partili hayatın olduğu
- C) Osmanlı Devleti'nde saltanat yönetiminin kaldırıldığı
- D) Osmanlı ordusunda gözler görülür şekilde ayrılıkların olduğu